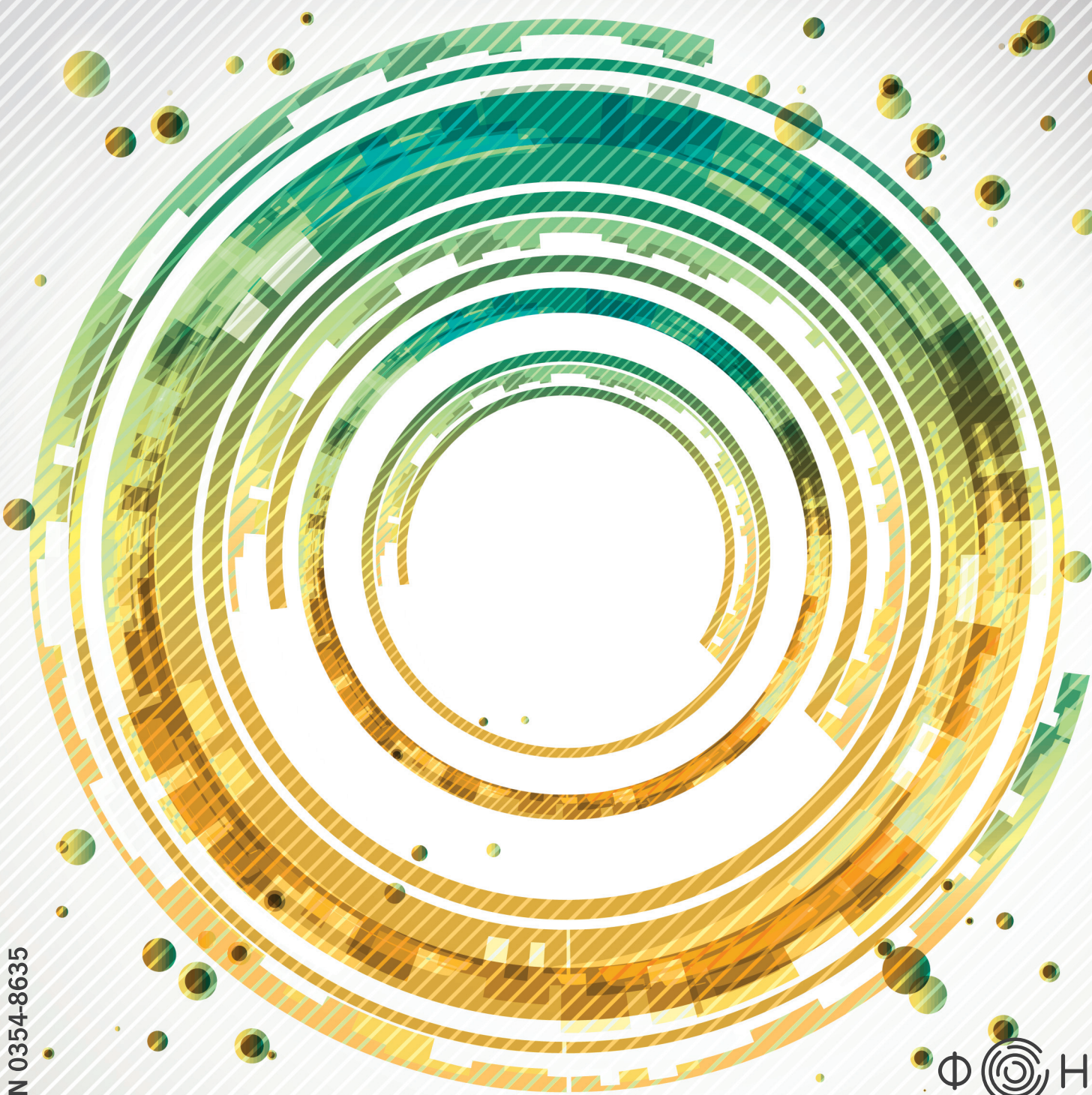

2012/64

Management

ISSN 0354-8635

Ф Н
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

Ana Nikodijević, Jelena Anđelković Labrović, Aleksandar Đoković
Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka

Sindrom sagorevanja među studentima Fakulteta organizacionih nauka

UDK: 159.944.4.072-057.875(497.11)"2011/2012"

DOI: 10.7595/management.fon.2012.0019 (english version)

XIII Internacionalni Simpozijum SymOrg 2012, 05.- 09. Jun 2012, Zlatibor, Srbija

Sagorevanje je globalno poznat sindrom koga karakterišu emocionalna iscrpljenost, depersonalizacija ili cinizam i nisko lično postignuće. Do sagorevanja dolazi kod zaposlenih i to kod širokog spektra zanimanja, kao i kod studenata. Cilj ovog istraživanja je da se ispita rizik od sagorevanja kod studenata i analizira odnos između pola i prosečne ocene tokom studiranja sa tri dimenzije sagorevanja. Za ovu svrhu je korišćen Maslach Burnout Inventory – Student Survey, jer je najčešće primenjivan instrument za merenje sagorevanja. Upitnik je kreiran i validiran za populaciju studenata. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 376 studenata Fakulteta organizacionih nauka studijske grupe menadžmenta i informacionih sistema i tehnologija, od druge do završne godine studija. Rezultati pokazuju da je 174 (46,3%) studenta iz ukupnog uzorka u riziku od sagorevanja, a 78 (20,7%) studenata je u visokom riziku od sagorevanja. Nije dokazana statistička značajnost između pola i rizika od sagorevanja. Veći broj studenata sa nižom prosečnom ocenom je u riziku od sagorevanja (54,4%) i visokom riziku od sagorevanja (26,6%), od broja studenata sa visokom prosečnom ocenom.

Ključne reči: rizik od sagorevanja, visok rizik od sagorevanja, studenti, prosečna ocena studiranja, Maslach Burnout Inventory – Student Survey (MBI – SS)

1. Uvod

Sagorevanje je globalno poznat termin u teoriji i praksi koji je privukao pažnju istraživača pre skoro 40 godina. Prvi istraživači u oblasti, Freudenberg (1975) i Maslach (1976), zasnovali su svoj rad na pretpostavci da se sagorevanje javlja kod radnika u uslužnim delatnostima usled interakcije između pružaoca i primaoca usluge (Maslach, Schaufeli, & Leiter, 2001). Kasnija istraživanja su pokazala da sagorevanje postoji i u ostalim profesijama i zanimanjima (Leiter & Schaufeli, 1996). Takođe, koncept je proširen i primenjen na studente osnovnih i posleodiplomskih studija s obzirom da studiranje odlikuju određene karakteristike radnog mesta, i da su studenti pod pritiskom tokom ispunjavanja akademskih zahteva (Schaufeli, Martinez, Pinto, Salanova, & Bakker, 2002).

Maslach, kroz najčešće citiranu definiciju sagorevanja, navodi da je sagorevanje "psihološki sindrom emocionalne iscrpljenosti, depersonalizacije i niskog ličnog postignuća" koji se javlja kao odgovor pojedinca na emocionalne i interpersonalne stresore (Maslach & Goldberg, 1998). Definisane na ovaj način, dimenzije sagorevanja odnose se pre svega na zanimanja koja odlikuje veliki broj interakcija među ljudima, dok su manje modifikacije termina prikladnije za druga zanimanja – emocionalna iscrpljenost, cinizam (nezainteresovanost za posao) i niska profesionalna efikasnost (Maslach, Schaufeli, & Leiter, 2001). Emocionalna iscrpljenost je prva reakcija na stresne zahteve posla i osnovni element sindroma sagorevanja. Iscrpljene osobe su emocionalno i fizički izmorene i nisu u mogućnosti da se oporave. Depersonalizacija ili cinizam oslikavaju negativan odnos prema radu i kolegama sa posla, uz hladan i udaljen stav. Poslednja dimenzija sagorevanja – niska profesionalna efikasnost, je samoevaluaciona komponenta koja podrazumeva stanje smanjene efektivnosti i gubitka samopouzdanja u sopstvene sposobnosti (Maslach & Leiter, 1997, str. 17-18). Tri dimenzije predstavljaju nivo energije (npr. osećaj istrošenosti), stav (npr. ciničan stav), i samoevaluaciju (npr. sumnja u sopstvene sposobnosti) respektivno (Schaufeli, 2003). Dimenzije sagorevanja se na isti način definišu i za populaciju studenata, a odnose se na osećaj iscrpljenosti zbog akademskih zahteva, ciničan i nezainteresovan stav prema studiranju i osećaj nekompetentnosti kao studenta (Schaufeli, Martinez, Pinto, Salanova, & Bakker, 2002). Moneta je sproveo istraživanje u kom je razmatrao povezanost između

đu potrebe za postignućem, sagorevanja i namere studenata osnovnih studija da napuste studije, i zaključio da je sagorevanje u obrazovnim uslovima jako slično sagorevanju na radnom mestu (Moneta, 2011).

Prvi uputnik za merenje sagorevanja - Maslach Burnout Inventory (MBI) - Human Service Survey, je konstruisan za širok spektar zaposlenih u sektoru pružanja usluga (Maslach & Jackson, 1981). Evolucija sindroma sagorevanja i njegovo širenje u druge delatnosti su doneli promene u široko korišćenom upitniku i rezultirali kreiranjem nekoliko modifikacija upitnika: MBI – Educators Survey (za zaposlene u obrazovnim delatnostima), MBI - General Survey (za zaposlene čija zanimanja nisu u potpunosti orijentisana na ljude) i MBI - Student Survey (za studente osnovnih i posle diplomskih studija). Validnost upitnika za studente su potvrdili istraživači u ovoj oblasti (Schaufeli, Martinez, Pinto, Salanova, & Bakker, 2002; Schaufeli & Salanova, 2007; Campos, Zucoloto, Bonafe, Jordani, & Maroco, 2011) primenom konfirmatorne faktorske analize. Koeficijenti za internu konzistentnost (Cronbach α) su iznad 0.70, što označava internu konzistentnost prema Schaufeliju i ostalima (2002). MBI-SS je validiran u prethodno spomenutim istraživanjima za sledeće jezike: engleski, holandski, španski i portugalski. Hu i Schaufeli su validirali kinesku verziju upitnika (Hu & Schaufeli, 2009), a Shin i ostali su potvrdili da je upitnik pogodan za korejske studente (Shin, Puig, Lee, Lee, & Lee, 2011).

Veliki broj istraživanja sagorevanja je do sada sproveden na studentskoj populaciji. Pokazano je da je doživljeni stres u pozitivnoj korelaciji sa svim dimenzijama sagorevanja (Divaris, Polychronopoulou, Taoufik, Katsaros, & Eliades, 2012). U jednoj od sprovedenih studija izvršena je analiza povezanosti pola i dimenzija sagorevanja, i zaključeno je da se rizik od sagorevanja povećava sa godinom studiranja, ali da nema statističke značajnosti između pola i bilo koje podskale sagorevanja (Galán, Sanmartín, Polo, & Giner, 2011). Rezultati do kojih su došli Adie & Wakefield (2011) nagoveštavaju da je simptome sagorevanja među studentima moguće umanjiti davanjem autonomije studentima u cilju povećanja njihovog angažovanja (Adie & Wakefield, 2011). Na osnovu našeg saznanja, u Srbiji je sproveden mali broj istraživanja u ovoj oblasti. U njima je analiziran rizik od sagorevanja u određenim delatnostima: u proizvodnji hrane (Arandelović, Ilić, & Jović, 2010), kod medicinskog osoblja (Ćurčić & Ćurčić, 2009) i u vojsci (Dedić, 2005). Sprovedeno je samo jedno istraživanje na populaciji studenata u cilju identifikacije faktora povezanih sa zdravljem, kvalitetom života i pojavom depresije. Istraživači su zaključili da depresija ima najveći uticaj na kvalitet života od svih analiziranih faktora (Pekmezovic, Popovic, Tepavcevic Kisis, Gazibara, & Paunic, 2011). Uzimajući u obzir prethodna istraživanja i nedostatak naučnih podataka za Srbiju, autori ovog rada su odlučili da istraže tri dimenzije sagorevanja na uzorku studenata studijskih grupa menadžment i informacioni sistemi i tehnologije Fakulteta organizacionih nauka. Za tu svrhu je korišćen MBI-SS upitnik, a sprovedena je analiza povezanosti prosečne ocene studiranja i pola sa različitim dimenzijama sagorevanja.

2. Metode

Ispitivanje je sprovedeno na Fakultetu organizacionih nauka na uzorku od 402 studenta menadžmenta i informacionih sistema i tehnologija. Učešće je bilo dobrovoljno, a studenti su popunjavali upitnik dopunjen pitanjima socio-demografske prirode i drugih karakteristika učesnika. Svakom studentu je dodeljen numerički kod radi obezbeđenja anonimnosti. Od ukupnog uzorka, 26 studenata nije u potpunosti popunilo upitnik i njihovi podaci nisu korišćeni u daljoj analizi. Prigodan uzorak od 376 studenata (stopa odgovora je iznosila 93%) činili su ravnomerno raspoređeni studenti od druge do završne godine studija. Uzorak se sastojao od 159 studenata muškog pola i 217 studenata ženskog pola.

Maslach Burnout Inventory – Student Survey je korišćen u istraživanju s obzirom da je najrasprostranjeniji instrument za merenje sagorevanja. Upitnik se sastoji od 15 pitanja kojima su predstavljene tri dimenzije sagorevanja: iscrpljenost (5 pitanja), cinizam (4 pitanja) i profesionalna efikasnost (6 pitanja). Ponuđeni odgovori su prikazani u obliku sedmostepene skale sa vrednostima od 0 (nikad) do 6 (uvek), a studenti su odgovarali na pitanja koliko često se osećaju na određeni način (npr. pitanje za iscrpljenost: "Učenje i pohađanje nastave mi je veoma naporno"; za cinizam: "Sumnjam u značaj mog studiranja"; i za profesionalnu efikasnost: "Osećam se stimulirano kada ostvarim svoje ciljeve tokom studija"). Upitnici su distribuirani učesnicima u zimskom semestru školske 2011/12. godine na kraju časa nastave. Autori rada su informisali studente o ciljevima istraživanja, ali im detalji nisu predstavljeni. Istraživači nisu bili prisutni u učionici u vreme popunjavanja upitnika i sve upitnike su pukupili po završetku popunjavanja.

Analiza pouzdanosti MBI-SS upitnika je vršena izračunavanjem Cronbach α koeficijenta unutrašnje konzistentnosti za sve tri dimenzije sagorevanja. Vrednosti koeficijenta su iznosile: $\alpha=0,814$ za iscrpljenost,

$\alpha=0,868$ za cinizam i $\alpha=0,773$ za efikasnost. S obzirom da se unutrašnja pouzdanost pretpostavlja za vrednosti koeficijenta veće od 0,7 (Cronbach, 1951), rezultati ukazuju na dobru internu konzistentnost. Deskriptivna statistika je korišćena za analizu podataka (aritmetička sredina - M i standardna devijacija - SD). Nakon toga, hi-kvadrat test je korišćen prilikom analize razlika u polu i po prosečnoj oceni tokom studija radi utvrđivanja razlika između dve grupe. Kao granica statističke značajnosti je uzeta vrednost $p < 0,05$. Softverski paket SPSS 20.0 je korišćen u svim analizama.

3. Rezultati diskusija

Aritmetičke sredine i standardne devijacije tri dimenzije su imale sledeće vrednosti: 2,50 (1,08) za iscrpljenost, 1,05 (0,97) za cinizam i 3,92 (1,06) za profesionalnu efikasnost. Rezultati svake od tri podskale su grupisani u tri kategorije: nizak, umeren i visok stepen, po ugledu na donji, srednji i gornji kvartil distribucije rezultata (Galán, Sanmartín, Polo, & Giner, 2011). Na osnovu toga dobijeni su sledeći rezultati za donji i gornji kvartil: nizak stepen iscrpljenosti $\leq 1,83$, visok stepen iscrpljenosti $\geq 3,17$; nizak stepen cinizma $\leq 0,33$, visok stepen cinizma $\geq 1,67$; nizak stepen efikasnosti $\leq 3,21$, visok stepen efikasnosti $\geq 4,67$. U ovom istraživanju je sagorevanje definisano kao rezultat iscrpljenosti, cinizma i efikasnosti, pri čemu visoke vrednosti za iscrpljenost i cinizam i niske vrednosti za profesionalnu efikasnost ukazuju na sagorevanje kod studenata.

Najveći broj istraživača (Galán, Sanmartín, Polo, & Giner, 2011; Willcock, Daly, Tennant, & Allard, 2004; Santen, Holt, Kemp, & Hemphill, 2010) identifikovali su postojanje rizika od sagorevanja razmatranjem jedne dimenzije kao dovoljnog indikatora postojanja sagorevanja. Schaufeli i ostali (2002) smatraju da rizik od sagorevanja postoji ukoliko je visoka vrednost na skali emocionalne iscrpljenosti, visoka vrednost na skali cinizma ili niska vrednost na skali efikasnosti, što pretpostavlja da je visoka ili niska vrednost na jednoj od skala dovoljan pokazatelj postojanja rizika od sagorevanja (Schaufeli, Martinez, Pinto, Salanova, & Bakker, 2002). Dodatno, autori ovog rada su želeli da identifikuju studente sa visokim rizikom od sagorevanja, i stoga su kreirali indikator visokog rizika od sagorevanja. Visok rizik od sagorevanja postoji ukoliko su vrednosti na skalama emocionalne iscrpljenosti i cinizma visoke; vrednosti na skali emocionalne iscrpljenosti visoke i vrednosti na skali efikasnosti niske; visoke vrednosti za cinizam i niske za efikasnost; visoke vrednosti za emocionalnu iscrpljenost i cinizam a niske vrednosti za efikasnost. Studenti su grupisani u kategoriju sa rizikom od sagorevanja (visoke/niske vrednosti za samo jednu dimenziju sagorevanja) i visokim rizikom od sagorevanja (visoke/niske vrednosti za dve ili tri dimenzije sagorevanja).

U Tabeli 1 je pokazano da 88 studenata (23,4%) ima visok rezultat na dimenziji iscrpljenosti, 83 studenta (22,1%) ima visok rezultat cinizma i 94 studenta (25%) ima nizak rezultat na dimenziji efikasnosti. Dodatno, u tabeli 1 je ilustrovano da je 174 studenta (46,3%) iz ukupnog uzorka u riziku od sagorevanja, a njih 78 (20,7%) je u visokom riziku od sagorevanja. Ne postoje podaci o prihvatljivom stepenu rizika od sagorevanja, ali se može zaključiti da je 46,3% izuzetno visok procenat studenata, prema kom je skoro svaki drugi student u riziku od sagorevanja.

Tabela 1: Dimenzije sagorevanja i broj studenata u riziku od sagorevanja

Dimenzije	Studenti	
	Broj	%
Iscrpljenost		
Nizak stepen	106	28,2
Umeren stepen	182	48,4
Visok stepen	88	23,4
Cinizam		
Nizak stepen	125	33,2
Umeren stepen	168	44,7
Visok stepen	83	22,1
Efikasnost		
Nizak stepen	94	25,0
Umeren stepen	189	50,3
Visok stepen	93	24,7
Rizik od sagorevanja^a	174	46,3
Visok rizik od sagorevanja^b	78	20,7

^a Sagorevanje – visok stepen emocionalne iscrpljenosti, ili visok stepen cinizma, ili nizak stepen efikasnosti.

^b Sagorevanje – visok stepen emocionalne iscrpljenosti i visok stepen cinizma, visok stepen emocionalne iscrpljenosti i nizak stepen efikasnosti, visok stepen cinizma i nizak stepen efikasnosti, ili visok stepen emocionalne iscrpljenosti, visok stepen cinizma, i nizak stepen efikasnosti.

U Tabeli 2 je pokazano da je 34 (21,4%) od 88 studenata sa visokim stepenom iscrpljenosti muškog pola, a 54 (24,9%) ženskog pola. 42 (26,4%) od 83 studenta sa visokim stepenom cinizma je muškog, a 41 (18,9%) je ženskog pola. Ispitivanjem iscrpljenosti je utvrđeno da ne postoji statistički značajna razlika između pripadnika muškog i ženskog pola ($p=0,487$) kako u ukupnom uzorku, tako i u grupi studenata sa visokim rezultatom. Sa druge strane, utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika među polovima u dimenzijama cinizma i efikasnosti ($p<0,05$). Interesantno je napomenuti da nema razlike među studentima muškog i ženskog pola u grupi visokog rizika od sagorevanja.

Rezultati prethodnih istraživanja imaju konfliktne rezultate. U pojedinima nije utvrđena značajna korelacija između pola i bilo koje od dimenzija sagorevanja (Galán, Sanmartín, Polo, & Giner, 2011; Bresó, Salanova, & Schaufeli, 2007). Drugi autori su ustanovili postojanje razlika među polovima na različitim podskalama sagorevanja (Willcock, Daly, Tennant, & Allard, 2004; Yang, 2004; Weckwerth & Flynn, 2006). Može se zaključiti da ne postoji konsenzus istraživača po ovom pitanju.

Tabela 2: Razlike u riziku od sagorevanja prema polu

Dimenzije	Studenti		p
	Muški pol	Ženski pol	
Iscrpljenost			
M (SD)	2,46 (1,06)	2,58 (1,10)	0,487
Visok stepen, broj (%)	34 (21,4%)	54 (24,9%)	0,554
Cinizam			
M (SD)	1,22 (1,02)	0,93 (0,92)	0,004
Visok stepen, broj (%)	42 (26,4%)	41 (18,9%)	0,004
Efikasnost			
M (SD)	3,77 (1,11)	4,04 (1,01)	0,018
Nizak stepen, broj (%)	51 (32,9%)	43 (19,8%)	0,025
Rizik od sagorevanja	81 (50,9%)	93 (42,9%)	0,120
Visok rizik od sagorevanja	37 (23,3%)	41 (18,9%)	0,301

Za potrebe ovog istraživanja usvojeno je da se pod niskom prosečnom ocenom studiranja smatraju prosečne ocene niže od 8,00, a pod visokom one prosečne ocene čije su vrednosti 8,01 ili više (Najniža ocena za položen ispit u Srbiji koju student može da dobije je 6, a najviša 10). U Tabeli 3 je pokazano da 38 (22,5%) od 88 studenata sa visokim stepenom iscrpljenosti ima nižu prosečnu ocenu studiranja, a 50 studenata (24,2%) ima višu prosečnu ocenu. 46 (27,2%) od 83 studenta sa visokim stepenom cinizma ima nižu prosečnu ocenu, a njih 37 (17,9%) ima visoku prosečnu ocenu. 61 (36,1%) od 94 studenta sa niskim stepenom efikasnosti ima nisku, dok 33 studenta (15,9%) ima visoku prosečnu ocenu. Analizom iscrpljenosti je utvrđeno da ne postoji statistički značajna razlika između studenata sa nižom i višom prosečnom ocenom ($p=0,241$). Sa druge strane, postoji statistički značajna razlika između ove dve grupe studenata u dimenzijama cinizma i efikasnosti ($p<0,05$). Od posebnog značaja je uticaj efikasnosti na prosečnu ocenu za ukupan uzorak.

Prethodni istraživači su uočili da studenti sa visokom prosečnom ocenom i samopoštovanjem nisu u riziku od sagorevanja (Jayoung, Puig, Kim, Shin, Lee, & Lee, 2010). U drugom istraživanju, u kom je korišćen MBI upitnik, uočena je značajna korelacija između prosečne ocene i emocionalne iscrpljenosti, ali ne i sa depersonalizacijom i ličnim postignućem (Jacobs & Dodd, 2003). Uzimajući u obzir rizik od sagorevanja, uočljivo je da je 54,4% studenata sa nižom prosečnom ocenom u riziku od sagorevanja, a 26,6% studenata je u visokom riziku od sagorevanja. Postoji značajan uticaj visine prosečne ocene na rizik od sagorevanja i visok rizik od sagorevanja.

Tabela 3: Razlike u riziku od sagorevanja prema prosečnoj oceni studiranja

Dimenzije	Studenti		p
	Niža prosečna ocena	Viša prosečna ocena	
Iscrpljenost			
M (SD)	2,43 (1,13)	2,56 (1,04)	0,241
Visok stepen, broj (%)	38 (22,5%)	50 (24,2%)	0,736
Cinizam			
M (SD)	1,17 (1,02)	0,96 (0,92)	0,032
Visok stepen, broj (%)	46 (27,2%)	37 (17,9%)	0,05
Efikasnost			
M (SD)	3,63 (1,04)	4,16 (1,01)	0,0001
Nizak stepen, broj (%)	61 (36,1%)	33 (15,9%)	0,011
Rizik od sagorevanja	92 (54,4%)	82 (39,6%)	0,004
Visok rizik od sagorevanja	45 (26,6%)	33 (15,9%)	0,011

Detaljnijom analizom je ustanovljeno da studenti koji su u riziku od sagorevanja imaju prosečnu ocenu studiranja 8,11, a studenti koji nisu u riziku od sagorevanja imaju prosečnu ocenu studiranja 8,35. Može se zaključiti da postoji značajna razlika između dve grupe studenata prema prosečnoj oceni studiranja ($t(374) = 2,385, p = 0,005$). Prosečna ocena studenata u visokom riziku od sagorevanja je 8,04, dok ostali studenti koji nisu u ovoj grupi imaju prosečnu ocenu od 8,29. Dakle, postoji značajna razlika i između ove dve grupe studenata ($t(374) = 2,426, p = 0,016$).

Zaključak (i dalji pravci istraživanja)

Ključni rezultati ovog istraživanja pokazuju da je rizik od sagorevanja široko rasprostranjen kod studenata menadžmenta i informacionih sistema i tehnologija u Srbiji. Skoro 50% ispitanika je u riziku od sagorevanja, a preko 20% studenata je u visokom riziku od sagorevanja. Nisu pronađene statistički značajne razlike među polovima. Prosečna ocena studiranja je značajan pokazatelj rizika od sagorevanja.

Tokom ovog istraživanja prikupljeni su podaci o više demografskih i drugih karakteristika studenata. Neke od tih karakteristika nisu razmatrane u ovom radu, ali mogu da budu od značaja za rizik od sagorevanja. Autori ovog rada će uključiti ove aspekte u naredna istraživanja, i to: godinu studija, oblast studiranja (menadžment ili informacioni sistemi i tehnologije), način finansiranja studija (budžet ili samofinansiranje), radni status (nezaposlenost, honorarni rad, puno radno vreme), mesto stanovanja i vreme koje student provede u učenju i na nastavi. S obzirom da su autori zaključili da postoji statistička značajnost između rizika od sagorevanja i visine prosečne ocene, analiza prosečne ocene i drugih karakteristika studenata može da bude značajna. Bilo bi korisno sprovesti istraživanje na celoj populaciji studenata Srbije iz oblasti sagorevanja, a ne samo kod studenata studijskih grupa menadžment i informacioni sistemi i tehnologije Fakulteta organizacionih nauka.

LITERATURA

- [1] Adie, J., & Wakefield, C. (2011). Perceptions of the Teaching Environment, Engagement and Burnout among University Students on a Sports-related Degree Programme in the UK. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 10 (2), 74-84.
- [2] Arandžević, M., Ilić, I., & Jović, S. (2010). Burnout and the Quality of Life of Workers in Food Industry – a Pilot Study in Serbia. *Vojnosanitetski Review*, 67 (9), 705-711.
- [3] Bresó, E., Salanova, M., & Schaufeli, W. B. (2007). In Search of the “Third Dimension” of Burnout: Efficacy or Inefficacy? *Applied Psychology: An International Review*, 56 (3), 460–478.
- [4] Campos, J., Zucoloto, M. L., Bonafe, F., Jordani, P. C., & Maroco, J. (2011). Reliability and Validity of Self-reported Burnout in College Students: A Cross Randomized Comparison of Paper-and-pencil vs. Online Administration. *Computers in Human Behavior*, 27, 1875-1883.

- [5] Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of the Tests. *Psychometrics* , 16, 297-334.
- [6] Ćurčić, Đ., & Ćurčić, M. (2009). Burnout Syndrom in Medical Staff at the Special Hospital for Psychiatric Disorders "Dr Laza Lazarević". *Engrami* , 31 (3-4), 19-28.
- [7] Dedić, G. (2005). Burnout Systems at workplace. *Vojnosanitetski Review* , 62 (11), 851-855.
- [8] Divaris, K., Polychronopoulou, A., Taoufik, K., Katsaros, C., & Eliades, T. (2012). Stress and Burnout in Postgraduate Dental Education. *European Journal of Dental Education* , 16, 35-42.
- [9] Galán, F., Sanmartín, A., Polo, J., & Giner, L. (2011). Burnout Risk in Medical Students in Spain using the Maslach Burnout Inventory-Student Survey. *International Archives of Occupational and Environmental Health* , 84, 453-459.
- [10] Hu, Q., & Schaufeli, W. B. (2009). The Factorial Validity of the Maslach Burnout Inventory - Student Survey in China. *Psychological Reports* , 394-408.
- [11] Jacobs, S. R., & Dodd, D. K. (2003). Student Burnout as a Function of Personality, Social Support, and Workload. *Journal of College Student Development* , 44 (3), 291-303.
- [12] Jayoung, L., Puig, A., Kim, Y.-B., Shin, H., Lee, J. H., & Lee, S. M. (2010). Academic Burnout Profiles in Korean Adolescents. *Stress and Health* , 26, 404-416.
- [13] Leiter, M. P., & Schaufeli, W. B. (1996). Consistency of the Burnout Construct across Occupations. *Anxiety Stress and Coping* , 9 (3), 229-243.
- [14] Maslach, C., & Goldberg, J. (1998). Prevention of Burnout: New Perspectives. *Applied & Preventive Psychology* , 7 (1), 63-74.
- [15] Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981). The Measurement of Experienced Burnout. *Journal of Occupational Behavior* , 2, 99-113.
- [16] Maslach, C., & Leiter, M. P. (1997). *The Truth about Burnout: How Organizations Cause Personal Stress and What to Do About It*. San Francisco: John Wiley & Sons, Inc.
- [17] Maslach, C., Schaufeli, W. B., & Leiter, M. P. (2001). Job Burnout. *Annual Review of Psychology* , 52, 397-422.
- [18] Moneta, G. B. (2011). Need for Achievement, Burnout, and Intention to Leave: Testing an Occupational Model in Educational Settings. *Personality and Individual Differences* , 50, 274-278.
- [19] Pekmezovic, T., Popovic, A., Tepavcevic Kistic, D., Gazibara, T., & Paunic, M. (2011). Factors Associated with Health-related Quality of Life among Belgrade University Students. *Quality of Life Research* , 20, 391-397.
- [20] Santen, S. A., Holt, D. B., Kemp, J. D., & Hemphill, R. R. (2010). Burnout in Medical Students: Examining the Prevalence and Associated Factors. *Southern Medical Journal* , 103, 758-763.
- [21] Schaufeli, W. B. (2003). Past Performance and Future Perspectives of Burnout Research. *Journal of Industrial Psychology* , 29 (4), 1-15.
- [22] Schaufeli, W. B., & Salanova, M. (2007). In Search of the "Third Dimension" of Burnout: Efficacy or Inefficacy. *Applied Psychology: An International Review* , 56 (3), 460-478.
- [23] Schaufeli, W. B., Martinez, I. M., Pinto, A. M., Salanova, M., & Bakker, A. B. (2002). Burnout and Engagement in University Students. *Journal of Cross-Cultural Psychology* , 33 (5), 464-481.
- [24] Shin, H., Puig, A., Lee, J., Lee, J. H., & Lee, S. M. (2011). Cultural Validation of the Maslach Burnout Inventory for Korean Students. *Asia Pacific Education Review* , 12, 633-639.
- [25] Weckwerth, A. C., & Flynn, D. M. (2006). Effect of Sex on Percived Support and Burnout in University Students. *College Student Journal* , 40 (2), 237-250.
- [26] Willcock, S. M., Daly, M. G., Tennant, C. C., & Allard, B. J. (2004). Burnout and Psychiatric Morbidity in New Medical Graduates. *The Medical Journal of Australia* , 181 (7), 357-360.
- [27] Yang, H.-J. (2004). Factors Affecting Student Burnout and Academic Achievement in Multiple Enrollment Programs in Taiwan's Technical-vocational Colleges. *International Journal of Educational Development* , 24 (3), 283-301.

Primljen: April 2012.

Prihvaćen: Septembar 2012.

O autoru

Ana Nikodijević

Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka,
nikodijevica@fon.bg.ac.rs

Ana Nikodijević je asistent na Fakultetu organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu, na Odseku za upravljanje ljudskim resursima. Predaje na predmetima u oblasti organizacionog ponašanja, uključujući dinamiku grupe, timski rad, liderstvo i međuljudske odnose. Autor je i/ili koautor više od 20 radova koji objavljenih u stručnim časopisima i zbornicima sa konferencija.

Jelena Anđelković Labrović

Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka,
jeca@fon.bg.ac.rs

Jelena Anđelković Labrović je asistent na Fakultetu organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu, na Odseku za upravljanje ljudskim resursima. Predaje na sledećim predmetima: Obuka i razvoj, E-učenje, Upravljanje ljudskim resursima i Međunarodno upravljanje ljudskim resursima. Autor je i/ili koautor više od 15 radova koji objavljenih u stručnim časopisima i zbornicima sa konferencija.

Aleksandar Đoković

Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka
djokovic@fon.bg.ac.rs

Aleksandar Đoković je asistent na Fakultetu organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu, na Katedri za operaciona istraživanja I statistiku. Predaje na predmetima iz oblasti teorije verovatnoće, statistike, linearnih statističkih modela, analize podataka i biostatistike. Autor je i/ili koautor više od 20 radova koji objavljenih u stručnim časopisima i zbornicima sa konferencija.

